

ג.ד.

פרוטוקול מס. 93 / ד'

מישיבת ועדת הכספים

התקיימה ביום ג', י"ז באייר תשט"ו - 9.5.55 בשעה 10.50

ב ר כ ה י ם

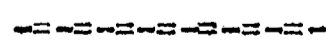
חברי הוועדה:

- היו"ר י. גורי
- ח. אריאב
- י. בדר
- א.מ. גניחובסקי
- א. הרצפלד
- ק. לוז
- א. ציזלינג
- פ. קלמר
- ח. רובין

סוזסנים:

- ס. רוזטי - סזכיר הכנסת
- ג. בר-יוסף - גזברות הכנסת.
- סר הדמר י. בורב
- ד"ר י.א. זבנצל - יו"ר בנק הדמר
- י. צוקרמן - מנהל בנק הדמר
- סר בר-ניב - היועץ המשפטי של משרד העבודה
- סר ריסון - מטעם הביטוח הלאומי.
- ד"ר קיסרון - מטעם משרד המשפטים.
- פ. ספיר - מנהל משרד האוצר.
- ס. בזק - מזכיר הוועדה.

- (1) סדר-היום: אישור סימוס בעודמים בתקציב הכנסת לשנת 1954/55;
- (2) העלת שיעור הרבית על פקודות בנק הדמר;
- (3) תקנות בדבר דמי קבורה (חוק הביטוח הלאומי);
- (4) המסך הדיון בתקציב מטבע חוץ.

היו"ר י. גורי:

אני פותח את הישיבה ומברך את חברי הוועדה, סזכיר הכנסת, היועץ המשפטי ועובדי הכנסת לחידוש העבודה לאחר הפגרה.

במרכז סדר-היום של ועדת הכספים עומדים כמה טעיפים חשובים, ביניהם - סיום הדיון בחוק לעידוד השקעות הון, דיון בדו"חות של סבקר המדינה ותקציב מטבע חוץ. כן יש כמה טעיפים שמסקלם יותר קטן. נפתח בדיון על אישור הסימוס בעודמים של תקציב הכנסת.

גישורו והשימור לעוד ימי הקצ"ה הכנסת.

סר רוזטי:

המדובר הוא באשרובות שלא נכנסו על 31.3
וגברו חייבים לשלם, ומדי לבצע זאת עלינו
להתמסר בעודפים. ישנו רק סעיף אחד המורג מהמסגרת הרגילה של השלמת
אשרובות וזהו סעיף הספרייה. ועדת המכנה לענין הספרייה קבעה שכונת
מסרים להקמת הבנין סול הכנסת שהיא נמסר ממשלה. על-מנת להסוך כסף
המכיסה הווקדה להקמת קומה אחת בלבד של ציוד, מול בניתיים נתברר
שיש מקום ומפטר להתור מה הבעיה בשלימותה. היות ובמשך השנה מסכנו
מכונ של 7,000 ל"י, היינו רוצים לנצל שכונ זה עבור השלמת הסידורים
בספרייה.

א. ציזלינג:

ישיבת ועדת הכספים שלפני הפגרה נסתיימה
בכך שהוחלט לנו להביא את ענין האש"ל לסדרבים
לכלל הסדר. הבירור בענין זה נמשך כבר שבועיים וגבי מבקש לדעת מה המצב
בנדון.

ברשימה המונחת לפנינו מוכיח סעיף "הוצאות
בקטר לנסיבות בניית הכנסת". גבי מבקש לדעת מה פטענות של הסעיף.

י. בדר:

בדרך כלל נשאי שר המוצר, מבלי לקבל על כך
את הסכמת ועדת הכספים, לאשר שימוש בעודפים
במשך חודש אפריל. לגבי הכנסת, עד כמה שאני מבין, אין סכונת ספרייה
ולכן מוכרח הענין לבוא לוועדה. גבי רומה לכן בכך שיסור סדומלי גרידא.
אשר לספרייה - אני חושב שעלינו לאשר את הסכונת הזו.

גבי מסדרף לשמלתו המורונה של חבר-הכנסת ציזלינג.

פ. קלטר:

גבי מבקש הסבר לסעיף 222 - "שאר עבודה".

סר רוזטי:

שאר עבודה לעובדים זמניים שלא התקנו לשלם
בחדש סרף.

חבר-הכנסת ציזלינג הביג שאלה בקטר לסדרבים,
ורצוני להודיע שהענין הגיע לשלבו הסופי. הענין הורה לפני ועדת הכנסת
וגבי הצעתי להכין עבורנו תקן חדש ותעבורה של עובדי הכנסת. בתקסתי
על-ידי סר רוזוליו, שהודיע לפני ועדת הכנסת, לעשות זאת תוך התיעצות
עם נציבות המבצון, מבלי שהדבר יחייב את הכנסת לקבל את דעתה של הנציבות.
בתקיימו בגורן שתי ישיבות וישיבה נוספת תתקיים ביום 11 במאי. גבי מקווה
להביא בסופו הבט הצעו חדטה, אשר כוללת גם את מסענות של
הסדרבים.

א. ציזלינג:

גבי לא עיקר בעיני דיהו; הענין מעוררתי
היה פצונתו מוגבל - מתן אש"ל לזותם הסדרבים
אשר מינו גרי בירוטליים.

סר רוזטי:

גם לכך הינון תשובה בשבוע הבא.

ההוצאות בקטר עם חסינות בניית הכנסת הושרו
על-ידי ועדת הכנסת, לאשר תמיעת הסדרים מפיקצין הכנסת, בלי שלם
המפקדו להוכיחן סכני שהרשיון לא נתקבל בקצין. מתוך הבהר שישאר בבנין
הנוכחי עוד זמן רב, הוחלט על הקמת אריף על הבנין הריק סול הכנסת
כדי לאמכן בו את הסדרבים בזמן ישיבת בעבודה וגם את הנהגים שלם יצטרכו
לשבת בבנין. הרשיון להקמת האריף נתקבל. דבר זה יחייב אותנו לעשות
כמה שינויים. לאשר ההמסרה תעבור לאריף החדש, במסוך את הדר המסרה
ונכסירו כדי להיות חדר המנהל לקהל הבט להתרמות עם חברי הכנסת. בחדר
זה ישב כקיד מיוחד אשר יקבל את הקהל וידריכו.

א.ט. גניחובסקי: כיוון שאנו דנים בתקציב הכנסת מני מבקש לשאול: מה חובות ועדת הכספים ונציגות הכנסת לעשות כדי לחסל את הפרשה של חנות החזיר הנמצאת בבנין הכנסת. עוד בימי כהונתה של הכנסת הנוכחית?

א. גיזלינג: פעמים רבות חזרתי ומבית, היחוד בימיהם החורף, לנציגות הכנסת ולמסגרת בענין השוטרים המכוונים את התנועה לבנין הכנסת, אשר עומדים על שמרתם ללא כל הגנה לפני רוחות קור וגשמים, והבעיה טרם נפתרה. לי נראה שאין כל קטי להתקין דריף קטן על גלגלים עבור השוטרים הללו, שאפשר להעתיקו למחר השעות המתאימות. אני הייתי רוצה שבבטיח זאת מהעודדים שעומדים לרשותנו.

מר רוזסי: אני טוכן לסתל בדבר.

היו"ר י. גורי: רצוני לציין שהמטעלה הובעה על דעת הוועדה כולה. בענין החנות בתעוררה בעיה משפטית ואנו מבקש הסבר לכך.

העלאת יערו הריגה על הקדושה בבנק הדאר.

היו"ר י. גורי: רצוני לקדם בברכה את שר הדאר ועוזריו. בהודעות זו מבקש לחרוג בסידות-מה מהמטעלה של הטעיף העומד בסדר-היום ולספור לנו בקצרה מה היו פעולותיו של הבנק עד היום ומה סיכויייהתפתחותו לעתיד.

שר הדאר י. בורג: כבוד היו"ר, חברי ועדה וכבודים. שמח אני להתבשר מהחוויה של ועדה זו ורמשיה כל רצוני להציג את האישים שבאו עמי והם: ד"ר נב ל - יו"ר בנק הדאר ומר צוקרמן - מנהל בנק הדאר. רצוני להציג עתה את המפעל.

בנק הדאר נפתח בראשון לגובמבר 1953 ולראשונה נפתחה בו מחלקת הטילוקים. באמצעות מטעיה זה - שעל יתרונותיו מגיד ששהו - יכול פי שיט לו חשבון להעביר כספים למי שאין לו חשבון ולהיפך. העברת כספים מחשבון לחשבון של אגמם טובים בעשיה על-ידי בנק הדאר ללא תשלום נוסף. לפתחת פעולת העברה שולח בנק הדאר הודעות לקבל ולסולח על הטכומים שהורדו או נוספו. ענין זה אינו גורם טרחה מיוחדת כי בין מה וכה מגיעים כמה פעמים בשנה לכל יהודי כיוון שמעבירים למעלה מ-100 מיליון דברי דפוס למזרחיים במשך שנה. עד מה נפתחו במחלקת הטילוקים כ-4,200 חשבונות, והיא מקיפה את כל חלקי הציבור. הביטוח הלאומי גם הוא מטמטש בשירות זה, וכל אשה יולדת מקבלת במס עות בנק הדאר טכום של 55 ל"י.

במובן זה פועל בנק הדאר ללא האחרות, כי לא רק אותם טאות טניפים וטוכבויות דאר עומדים לרשותו בלא גם הדאר-הנוע המגיע לקרוב ל-300 בקודות ישוב בהתיישבות העובדת, בספר ובספר. כל ביקור של מכונית הדאר-נוע מטמט גם את הפעולה הזו.

היתרות בשירות זה ל-1.4.55 המכסמו בטכום של 9 מיליון ל"י בקירוב. אנו נותנים את הכסף לאוצר, אשר מטלם לבנק הדאר רגית של 4% בשביל הטכומים הללו. נדמה לי כי סנקודות-מבט האוצר זהו כסף זול. אני עובר עתה לחשבון החטכונות.

את מחלקת החטכונות פתחנו רק בטוכות, וזה אומר כי מחלקה זו פועלת במשך שבעה חדשים. במסך פרק זמן זה נפתחו

9,102 חשבונות של חסכוניות. שליש מעלי החשבון הם ילדים עד גיל 12, ושני השלישים הנותרים מורכבים מנוער מגיל 12 ומעלה ולבוגרים. החוסכים הם בדרך-כלל מקרב המעמד הבינוני "השדה הקטן". הממוצע כיום מגיע - וזה מעיד על עממיותו של מכשיר זה - לחסכון של 50 - 60 ל"י. סכום החסכוניות עולה על מחצית כילסון לירות, מולם מסתבר שכל אלה אשר פתחו חשבון הספיקו להכניס שנית סכום מסוים. הדבר מראה לא רק על עממיות המפעל בלא גם על המסכו ורציפותו. בשבוע שעבר העמדנו את כל סניפי בנק הדור לרשות מפעל החסכון לבנין.

עד היום נתנו לחוסכים רבית בשעור של 2% עבור הסכומים שהפקידו בבנק. בהנהלת הבנק בסתמנה מנסה להעלות את האחוז. בהנהלת הבנק, שהיו ר שלה יושב עמנו מאן, יושבים נציגי הבנק הלאומי ונציגי בנקים פרטיים, ואני מניח שמותר לי לומר בגלוי, כי נציגי הבנקים לא גילו התלהבות לעליה גדולה ביותר של שעור הרבית. בכל-זאת הגיעה הנהלת בנק הדור לכסונה, שלמען עידוד החסכוניות בתוך הבנק, רצוי להעלות את שעור הרבית מ- 2% ל- 2,5%. אני הייתי מבקש יפוי-כח להעלות את הרבית עד 3%, דוקא מפני שזהו מכשיר בשביל השדה הקטן אשר רצוננו למסוך אותו לחסכוניות וגם לתת לו תמורה מתאימה. לשם השוואה רצוני להביא לידיעתכם פרטים על שעורי רבית המשתלמים על-ידי בנקי דמר במרוצות השנים. במגליה מסלה בנק הדור 2,5% רבית; מיגוד מוסדות חסכון במגליה - 2,75%; בשוודיה - 2,25%; בנורבגיה - 2,25%; במצריה עד שנת 1953 - 3,5%; בצרפת - 3,25%.

מועצת הבנק נוטה להעלות עד 2,5% רבית, ואני הייתי שמח לו הוועדה היתה חושבת שהיא יכולה לסמוך על מבטי בנק הדור ולהרשות להם להעלות עד ל- 3%. אני מצדי הייתי מקבל עלי לא לעשות זאת בלי התייעצות או עם שר המוצר או עם נגיד הבנק או עם שניהם יחד. אני מבקש הסכמה להעלות את שעור הרבית ל- 2,5% וגם מתן אפשרות להעלותו עד 3%, בתנאי שהעלמה זו לא תבוצע ללא התייעצות.

היו"ר י. גורני:
מתקשה להכליף בפני הוועדה שהיא תחרוג מ- 2,5% עד 3%. שמענו שמועצת הבנק המליצה על 25%, והם מתגבש דעה שיש צורך להפליג יותר רחוק - מין מביעה שהענין יובא מחדש בפני ועדת הכספים. אני חושב שלא יהיה זה בכון מצדנו אם נקבל החלטה לפני שנסתכמה דעה טרפית במועצת הבנק. רצוני לחשוב שאני מביע בזה את דעת הוועדה.

א.ט. גניחובסקי:
לדעתי יש ערך חשוב להתפתחותו העתידה של בנק הדור, ואני מביע לכן להטשין בתעמולה רחבה כדי שהמפעל יקיף המונים.

י. בדר:
חושבני שהבעיה היא די מסובכת וכדאי להרחיב את הדיבור בטאלה הרבית. בחוק בנק ישראל יש סעיף המעניק לנגיד סמכות לקבוע באופן אחיד את מכסיות הרבית שהבנקים רשאים לסלם עבור פקדונות. תמיד הייתי בדעה שסעיף זה אינו חיוני היות והוא מוזין למעשה יצירת קרטל של הבנקים שלא יתחרו ביניהם על מתן רבית יותר גבוהה; זוהי כוונת הסעיף. יתכן שזו הכוונה שונה להעלות את הרבית של הבנקים מפילו עד 12% ולהוריד את שעור הרבית על פקדונות מפילו עד 2%, מולם דעה-היא שהדבר אינו בריא למסק שלנו. זוהי הזמנה לסימוס בכספים בצידורות לא קונסרוטיביים ובניצול. אני סמד מעריך את הנוהג הקיים במרוצות אחרות כמו שוודיה ואחרות, מולם בשוודיה הבנק אינו דורס עבור אשראי 12% רבית ומפילו לא 6%. אני טוען שהסתח בין הרבית שמקבלים עבור פקדונות לבין הרבית שהבנק דורס עבור אשראי אינו בריא.

בנק הדור קשור טבחינה המדיניות שלו עם המדיניות של הבנקים בדרך-כלל, מולם הוא נתון במצב יותר קשה בגלל כמה סיבות. ראשית, בנק הדור הוא בנק מכלת, ולכרות שנאמר בחוק כי בנק הדור סומר על סודיות חשבונותיו גם לגבי מסרדי מסלה אחרים הרי בכל-זאת

א.ד.

לא קל לשכנע כל אזור שמתן כח הדבר. בנק מטלכתי הוא אמנם בנק
 המקבל פקדונות אבל אין הוא נותן אשראי לפרטים, ובדרך-כלל פרט
 המפקיד כספים בבנק חושב גם שהוא זכאי ליהנות מכך על-ידי קבלת
 הלוואה. נוסף לזה, בנקים מסוים האלו לעשות מעולה בהתנות את
 המקדח הפקדונות בקבלת אשראי. בנק הדבר אינו יכול ליהנות מכל
 היתרונות הללו. כן לא יכול בנק הדבר לעמוד בהתחייבותם. לגבי ניירות-הערך
 המטלטלים, שאפשר למכרם בבורסה ברביית של 3%, וקיים גם דיסטאג'יו
 בשער והתחייז מגיע למעשה ל- 10% - 6%.

אני טבור לכן שבקטנו של שר הדבר
 היא צנועה סמך והיא נובעת מהרצון לתקן טהור. אני טבור 3%
 מודפטים על מטפך עלולים לעשות רושם. אני מאיע ליותר על טענות
 הכורטלית של היו"ר ולאשר העלאת עד 3%.

(המטך הישיבה רשמה ט.י.)

לפני כן רשמה אד

מ.י.

ועדת הכספים
9.5.55

הי"ר י. גורי:

אני לא הבעתי דעה שלילית, אבל יש צורך
לסמור על איזה סדר תקיין בעבודה, לכל
היותר ועדת הכספים, אם תחכם דעה שיש צורך להעלות עד 3%, היא יכולה
להביע ששאלה שמועצת הבנק תשוב לדון בזה, אבל לא תקבל החלטה בדיון.

ד"ר קיטרון:

אני רוצה להעיר שמבחינת החוק אמנם דרוש
איסור ועדת הכספים, אבל מספיקה התייעצות
עם המועצה.

א. הרצפלד:

מה הוא הסכום הכולל של החסכון?

סר הדואר י. בורג:

כרגע רק חצי מיליון לעומת סילוקים
של 9 מיליון לירות.

א. הרצפלד:

האם החוסכים נותנים בזמן מסויים או בלי
לקבוע זמן?

סר הדואר י. בורג:

הם נותנים בלי זמן, וזה גם לא בחוץ כי
בכל רגע הם יכולים להוציא.

א. הרצפלד:

לגופו של עניין: אני חושב שזה יהיה אבסורד
שאנחנו לא נעודד שזה יהיה 3% ולא 2.5%.
כי אי אפשר להוציא ניירות ערך באחוזים יותר גבוהים, ולקבוע שבנק הדואר
יצליח לקבל חסכונות. איך הוא יעשה זאת. אנחנו צריכים - אם לא לקבל
החלטה - אבל לעודד זאת.

מ. קלמר:

אין כוונתי רוצה להיכנס לוויכוח בקשר עם
העלאת הריבית באופן כללי בבנקים. טוב
נעשה אם נעלה את הריבית, אבל יחד עם זה נסמור שלא יהיה סוק סחור לא
בבנקים ולא בצורה אחרת.

ועוד דבר: במסך כל הסנים אנחנו מתחנטים
בבעיה איך לטפוג את עודפי הכסף שיש בתוך הציבור. החסכונות של בנק
הדואר באים מהסכנות העממיות. זה מעודד מאד ועד היום יש כבר 9,000
חוסכים. אנחנו חייבים לעודד את החסכון.

הי"ר י. גורי:

אני אמרתי שהוועדה לא צריכה לקבל החלטה
לפני שתינתן אפשרות למועצת הבנק לדון
בזה עוד פעם.

מ. קלמר:

אם בנק הדואר נותן את זה לאוצר פירוט
הדבר שזה הולך בסביל המדינה, אין ספק
שיש בזה תועלת. טעום כך אני סובר שעלינו
הדואר שיתדלו להעלות באופן הדרגתי את הריבית כדי לסטוך יותר חוסכים.
זכאמי מולי שסר הדואר ימצא בכל שעה חודשים לחברי ועדת הכספים מה המצב
של בנק הדואר בקשר עם זה.

מ. לוז:

אני רוצה לשאול האם למועצת הבנק הובאה
הצעה על העלאת הריבית עד 3%?

סר נבנצל:

כל הבעיה בדיון. אנחנו אמרנו שלפי דעתנו
זה צריך להיות 3%, המועצה טורכנת
סבאי-כוח בנקים שאינם יכולים להחליט בעניין זה.

מ. לוז:

מבחינת החוק אין צורך בהתייעצות עם סר
האוצר, כי אם סר הדואר יכול להחליט.
ולכן לפי החוק ראוי סר הדואר להביא את החלטתו בפני ועדת הכספים לאחר
שהתייעץ עם המועצה. השיעור של הריבית הוא 4%, אז אם ההפרט הזה בין
4% ל-3% המוצעים מספיק לסמן את הפעולה, אז הריבית הקרויטורית תחייב
העלאת הריבית של האוצר.

ועדת הכספים
9.5.55

ט.י.

א. ציזלינג:

אני מציע לקבל כאן החלטה מכחישה פורטלית
שתיכנס לתוקפה בזמן הסתמים ובדרך הפורטלית

היו"ר י. גורי:

אני רוצה לבקש את חברי הוועדה לא לקבל החלטה
סופית, לא מסום שאני מתנגד לגופו של העניין.

אני מצטרף לדעת כמעט כל חברי הוועדה שאמרו שרצוי להעלות את שיעור
הריבית עד 3%. אבל אינני רוצה ליצור את התקדים הזה. ישנה טוענת בבק
הדואר, ותפקידה הוא לייצג לטר הדואר בשאלות אלו. במכתב שהורגם לפנינו
באשר שהטוענה החליטה על 2.5%. זה לא אומר שהוועדה אינה רשאית להחליט
אחרת. אני מציע לעשות זאת בשני שלבים: בביא לידיעת שר הדואר במכתב
טדעת חברי הוועדה היא שאריך להעלות את השיעור עד 3%, והיא מבקשת להביא
מחדש בפני הטוענה את השאלה הזאת. ולאחר שבקבל מחדש את חוות דעתה של
הטוענה נקבל באופן פורטלי החלטה סופית. זו דרך הרבה יותר רצויה.

ה. אריאב:

אני מתנגד לזה, כי זה יקשה באופן תכסיסי
על העבודה שלנו. הטוענה הסליחה על 2.5%,
ואנחנו החלטנו על 3%. מחזירים את זה בחזרה לטוענה, היא תתעקש ותאמר
רק 2.5%. וזה יקשה עלינו מאוד.

י. בדר:

אני חושב שבכל זאת אנחנו נמצאים במסלול
סדורים של החוק. החוק לא יטב והחליט
שבנוגע לגובה הריבית הסמכות בידי ועדת הכספים. בטוענה בנודתי דברים
על כל מיני דברים, ואצלנו רק על הריבית. הטוענה מורכבת מאנשי מקצוע,
והם יודעים את אשר הם עושים. עלינו לשמור על האינטרס של המדינה.
שר הדואר אינו חייב להחליט על 3%, זה עניינו עם הטוענה. אני לא סומך
ליצור רקע לקונפליקט בינינו לבין הטוענה.

שר הדואר י. בורג:

בתקיימה ישיבה של הטוענה וסם הובא הדעיון
להעלות את הריבית עד 2.5% ועד 3%.
בחילופי הדעות בעניין זה בתחלקו הדעות, כי ההרכב של הטוענה הוא בערך
שווה, מצד אחד יושבים נציגי הבנקים, הם לא היו להוטים למתן זכות של
3%. כל אלה שיטבו טן הצד הממשלתי, כולל את המפקח על הבנקים, היו בעד
3%. אני לא מעוניין בקונפליקט עם הטוענה. לכן אני מבקש לתת יפוי כוח
להעלאת עד 3%. אני מתחייב לא להפעיל את זה בלי הסכמה מפורשת של שר
האוצר ונגיד הבנק המטלכתי.

באשר לניירות ערך אני רוצה להגיד שלבבק

הדואר בא האדם שאין לו אף פעם במזווננים כדי לקנות ניירות ערך, אנשים
שיש להם אטון בבנק הדואר. אני סבין את הבנקים הפרטיים שאינם רוצים
ב-3%, כי אז גם הם צריכים להעלות את השיעור. היות וכאן יושב גוף שהוא
מאחד בדעתו ביחס לזה, אז הסכמה זו יותר חשובה בעיני מאשר העצה של
גוף מפולג.

היו"ר י. גורי:

אני מציע לקבל החלטה סטוריגת. זה לא עומד
בניגוד להצעתו של שר הדואר, אבל היא קצת
טובה. אנחנו מטכמים שהוועדה תסכים להעלאת השיעור עד 3% לאחר התייעכות
בוספת של שר הדואר עם הטוענה. זאת אומרת שהוא מקבל את הסכמתה של ועדת
הכספים.

אנחנו עוברים לדון בחוק הביטוח הלאומי.

תקנות בדבר דמי קבורה.

שר ברניב:

לפי החוק תבוא שנה שבה אוצר המדינה יתחיל
להשתתף בהטי הביטוח. החישובים המקצועיים
היו בנויים על כך שהקצבת האוצר תבוא לכיסוי דמי הקבורה, כי את זה רצוי
לראות יותר לא כגודם של ביטוח אלא של שירות ציבורי.

ס.י.

התקיימה התייעצות של שרת העבודה עם המועצה
של הביטוח הלאומי. תקנות אלו נעשו על דעת המועצה.

על

בכל השאלות הטעשיות התקנות הן/דעת באי-כוח
חברות קדיטא וידי הדתות. אנחנו קובעים שיטלמו את הסכומים הנקובים רק
לחברה קדיטא ולרשות מקומית שאינם מתנים את הקבורה בתשלום נוסף. כשנסטר
הסת לא דורשים תשלום נוסף. אבל היות ובזמן הקבורה הם יודעים את הניש
הוא מבוטח או לא, אז מוסכם שהם יכולים לגבות פקדון בסכום שמינו עולה על
סכומים אלה. חברות קדיטא הוכיחו שסכום זה אינו מכסה את ההוצאות
הריאליות. המועצה הטביעה שבקטר להקמת המצבה יוכלו לדרוש תשלום נוסף.

הבעיה התעוררה במלוא היקפה במליאת הכנסת
כאשר דנו בחוק הביטוח הלאומי. היו חברי כנסת מכסה סיעות שרצו בהזדמנות
זו לפתור את בעיית הפיקוח על חברה קדיטא. המליצה מצאה אז שמסגרת חוק
הביטוח הלאומי אינה המתאימה. היא יכולה רק להיות כללית, שבעקפיין
יורבן לאיזה שהוא הסדר. אנחנו מביאים להתייעצות את שאלת התשלום.

א.ס. גניחו בסקי:
היות ולא הספקתי ללמוד את החומר כולו, אני
מבקש לדחות את הדיון לסבוע הבא.

ס. קלמר:
אני יודע שתקנות אלו עוררו התנגדות גדולה.
בתוך המועצות הדתיות. זהו ענין דתי גם כן.
ולכן רצוי שבדיון כזה יהיו נוכחים באי-כוח משרד הדתות ובאי-כוח של
חברות קדיטא של שלושה הערים. לפני שאנחנו מאשרים את זה עלינו לטמוע
דעת מוסחים.

היו"ר י. גורי:
בידי משרד הדתות ישנו כל החומר. אם תתעורר
בעיה נוספת לאחר שנשמע מהם, נוכל להזמין
את באי-כוח חברות קדיטא, בינתיים לא.

א. ציזלינג:
אני חושב שצריך להזמין את באי-כוח משרד הפנים
גם כן. לקראת הדיון הבא אבקש תשובה על שתי
שאלות: (א) כיצד להבטיח שהכסף שניתן לביטוח לא יהיה תוספת סכומים לאנדרה
קדיטא. (ב) האם טובטח הדבר שנקודות ישוב הן חל או לא חלק של מועצות
אזוריות.

היו"ר י. גורי:
החלטנו לדחות את הדיון ובזמין את באי-כוח
משרד הדתות ומשרד הפנים לדיון הבא.

(שר האוצר נכנס).

היו"ר י. גורי:
אני רוצה לברך בסם חברי המועצה את שר האוצר
לשובו מחוץ-לארץ.

עלינו לסיים את הדיון בתקציב טבע חוץ.

טר פ. ספיר:
אני חייב היום להסיב על שאלות שנשאלו בפעם
קודמת.

חבר הכנסת דיין שאל האם אנחנו מוכלים חלק
של הכסף. אם הבינותי נכון את השאלה, אז אנחנו מוכלים חלק של הכוללים.
בענין זה עברנו כמה שלבים ואנחנו מוכלים היום פחות מאשר אכלנו. גם
היום אנחנו מחלקים טובסידיות, כ-45 מיליון לירות, שמה 9 מיליון אנחנו
חוטבים לחסוך. 20 מיליון דולר אנחנו גם מסלפים לצורך טובסידיות. לו
ביטלנו את הטובסידיות, היו לנו לצרכי פיתוח 20 מיליון דולר יותר.

באשר לנכסים שבנינו, אינני יכול לפרט אותם
כולם, אבל בדרך כלל כל דבר שבונים בארץ נעשה בעזרת טבע חוץ. ישנם
דברים שהאחוזים של טבע חוץ עבורם הם 20 או 30, וישנם דברים של 100%.
אם קונים גרנטור לחברת החסמל, זה עולה לנו ב-100% טבע חוץ. עד עכשיו
הוצאנו 680 מיליון לירות בעד נכסים. אילו הייתי צריך להעריך זאת בכסף

ט.י.

של היום, זה בוודאי קרוב לטיליארד ו-400 מיליון לירות. מה שהפדינה
בנתה במסך שבע שנים, ביתנו אמצעים גם על-ידי מרכז ההטקעות. הקיטו
ומקיטים 700 מפעלים בהון השקעה של 90 מיליון לירות ו-125 מיליון דולר.
מזה החלו כבר בייצור כ-470 מפעלים, ו-113 הם בבניה. גם אלה השתמשו
בכספי מטבע חוץ.

אני יודע על איזו חוברת שראיתי על 500 מיליון
דולר, אני חושב שרק מטלחמת השחרור + בטחון במסך שבע שנים עולה על הסכום
הזה.

ציזלינג שאל על תקציב הבטחון. הוא גם היטבה
את תשומת לבנו לכך שלא קשה לדעת כמה כסף מוציאים לבטחון מתוך השירותים.
ייתכן שאת הכסף המזומן מוציאים אפטר לדעת, אבל אנחנו מוציאים סכום
יותר גדול מאשר זה שמופיע בתקציב.

ציזלינג שאל מה הוא חלק האיטפורט של הממשלה.
ישנם דברים שהממשלה היא איטפורטר שלהם וקונה אותם על אחריותה. היא
איטפורטר של חיטה, בסכום של 20 מיליון דולר. היא קונה דלק בעד 35
מיליון דולר. בקרוב נוציט קצת פחות, כי נקטין את הכמות. הממשלה היא
האיטפורטר של 80% מכספי השילומים. בתוך זה כלול דלק, כל מה שהיט קונה
בטביל חברה החטל, פלדה, טתכות אל-ברזליות.

היצואנים שקונים את חומרי הגלם, בחלקם קונים
על ידינו ובחלקם קונים בעצמם.

הסדיניות והסטכות של המטרדים. יש 11 רשויות
מוסטכות והן: שלוט-ארבע במטרד המסחר והתעשיה, שתיים במטרד העבודה,
שתיים במטרד החקלאות, שתיים במטרד האוצר, אחת בדואר ואחת בתחבורה ומטרד
הבריאות. המטרדים קובעים את התור. מטרד התחבורה קובע את התור של
הזמנת אוטוטובילים. איבני יכול להגיד אם זה היה הגיוני ביותר, אבל
בעיני זה אנחנו מתקדמים, ועכשיו יש רשות מתאמת. לחומרי בנין יש שתי
רשויות מוסטכות. בחלק הציבורי מטפל מטרד העבודה, ובחלק הפרטי - מטרד
המסחר והתעשיה.

יש מוסד לתיאום בקטר עם רשויות. ודאי
שהדברים עוד יצטרכו להשתנות.

בקטר לחלקי חילוף אני רוצה להציע שזה יינתן
אוטומטית. החטט היחידי הוא שתהיה התחרות עם תוצרת הארץ.

סעיף האיטפורט וסעיף הפיקוח. בעיני זה
איבני יכול להגיד הרבה. במידה שאנחנו קונים בטזומן או במידה שאנחנו
נעשינו לא רק גורם שמחפס קרדיטים בשווקים, אנחנו קונים יותר זריזים
וכן קונים דברים טמיכות טובה.

בקטר עם האכספורט הדבר יותר מסובך. יש
לנו כבר 16 חוזים מסחריים. בעיני הטיב של הסחורות יש התקדמות רשינית.

חבר הכנסת גניחובסקי שאל מה עם הרזרבה.
אנחנו מסטיכים לספור על רזרבה כי אנחנו חיים במטגרת התקציב וגם
ההכנסה היא טחוטבת, די טרנית. אמרתי כבר שהכנסנו בתקציב סעיף של
מקיים טאנשים מקבלים פיצויים. בהתחלה זה היה בסכום של מיליון ורבע
דולר. בטנוע הראשון של פאי זה היה 350 אלף דולר. כתוצאה מכך הולכת
הרזרבה וגדלה, 50 מיליון דולר רזרבה. בכל יום רביעי אנחנו מקבלים
דו"ח, והרזרבה עלתה בראשית פאי ל-60 מיליון. אם כעבור שלושה חודשים
לא יכנסו האמצעים, הרזרבה תלך ותקטן.

בשאלתי אם חושבים לזוטר על המענק. אם תשאל
אותי אם בינתיים הוברה סופית שהמענק הוא 40 מיליון דולר, איבני יודע
מי יקבל עליו להגיד. המענק שטטט לנו לקניות, וטר האוצר אטר שמתגלכות
סטועות שהאמריקאים מכריאים אותנו לקנות דברים טמינם חשובים להם.

ט.י.

הם רצו תמיד שבנקזה יותר חשטל, יותר פלדה ופחות דברי תצרוכת. עמטיו
אנחנו מתאטים את עצמנו יותר אליהם והיינו סוכרחים לקנות יותר דלק
ויותר חיטה. אני חושב שאם המענק יהיה בסכום שבדאי לעטוק בו, לא יוותרו
עליו.

יבוא על-ידי מוסדות הולך וקטן במידה שאפער
של הדולרים קטן. שאלו איך נכנס ויסקי לארץ, איבני יודע. אני חושב
שאיך לזה רשיון.

לשאלתו של בדר מדוע רשמנו במענק 48 מיליון
דולר כאשר אננו יודעים בסכום כזה לא יהיה. הפעם חולק המענק לשני
סעיפים. אם קיבלנו 40 מיליון דולר/ג-9,400,000 דולר כעודפי טזון, מענק,
אז בשבילנו מבחינת הדביזים זה 50 מיליון דולר.

בקשר לבצורת הם נתנו לנו את ההערכה הממוצעת.
האנשים שנמצאים כגון הם אקטיביים כמו אלה בלבנון, גם שם יש בצורת.
איבני רואה פגם בכך שאנחנו ביקשנו כסף וניתן זאת כהלואות לתקופות
ארוכות לחקלאים. אנחנו התאמנו אתם את הסכום, וזה היה 9 מיליון דולר.
אם יחד 35 מיליון, אז או שתקטן הרזרבה או שנוציא פחות בשביל השקעות
בעין.

חבר הכנסת בדר שאל מה הוויכוחים האדמיניסטר-
טיביים עם המטרדים האחרים ואיך מתחלקים האמצעים. זה תקציב רביעי.
קודם הוציאו לפי היכולת והיו מסגרות. המטרדים מגייסים חוטר, הוא עובר
כמה מסגרות. אחר כך, באגף תקציביים יושב חבר לעבודה שמכיר את העניין,
יושבים וטופים כל עניין ומרדירים את הניפוח. אחרי זה יש גם קצת מסגרות.
התקציב הוא גם סיכום של הבנה הדדית בין המטרדים. בתוך המסגרת של
הכנת התקציב הרגשנו היה שפדי שנה בשנה אנחנו מתקדמים.

מהו תקציב מטבע חוץ שאינו בפיקוח הממשלה.
בענין זה אני יכול להגיד שזה הולך ומצטמצם. היה לנו דין ודברים עם
הסוכנות. אמרו: טתנות זה טחוץ לתקציב. אנחנו החלטנו להעריך את זה
בסכום, וזה יהיה גם כן תחת ביקורת. הטצב אינו חסור מאד.

איך סכנה מסכונות עומדות בגלל חוטר חלקי
חילוף. אני חושב שזה הולך ומצטמצם.

חבר הכנסת הרצפלד שאל איך אנחנו מסתדרים עם
מלב"ן. יש הגבלות מסוייטות, שהם יכולים רק אחוזים בודדים לתוך הכסף
להוציא בשביל בתי-טלאכה, נכים. היחסים בינינו הם די טובים.

את המענק נפסיק בעוד שנתיים. אולי נפתח
לנו אז בארצות-הברית צנורות חדשים לקבלת כסף. ביחס לכספי השילוטים,
650 מיליון דולר, אני חושב שטוב היה לו הוצאנו את הכסף הזה בטופן
רציונלי במשך ארבע שנים. ככל שנוציא אותו יותר מהר הוא יהיה יותר
רציונלי. אנחנו חושבים ששני מקורות אלה, השילוטים והמענק, ייפסקו
בהמשך הזמן. לי לגמרי לא ברור איך נסתדר בלעדי המענק. במשך שלוש
שנים קטן הפער בין היבוא ובין היצוא ב-40% או ב-140 מיליון דולר.

פעם עשיתי תחזית לשש שנים של תקציב מטבע
חוץ בלי מענק, בלי שילוטים ואפילו בלי בונדס. השאלה אם זה ניתן להגשמה.
זה צריך להכפיל את היצוא החקלאי ולשלט את היצוא התעשייתי.

לשאלותיו של חבר הכנסת לוז בענין הכותבה.
אמרת קודם: להכפיל את היצוא החקלאי. ישנם הרבה קשיים. בתי-החורשת
הסקוטיים אומרים שהכותבה הזאת יותר מדי טובה. מתוך 40 מיליון דולר
יש שלושה ארבעה דברים שהם פחות או יותר ברורים: תפוזים, כותבה, בוטנים
וירקות. אנשים סאטינים בזה שניתן להכפיל את זה. הטנה יכולנו להכפיל
רק 2 מיליון דולר. התחלנו לפעול עם מטרד החקלאות והסוכנות היהודית.
אנחנו חושבים שתוך שלוש שנים אפשר להגדיל את הטטח המוסקה בחצי מיליון
דונם. באשר לבצורת, ישנם טסקים מסוייטים שבסיכום ירוויחו טזה. בגוט
נהלל, למשל, היבול הוא תמיד גדול. תוך הקיץ הזה הגדילו בהרבה את הטטח

ט.י.

הטוֹשָׁקָה. אנובר אפילו איפטרנו למטרד החקלאות לקבל צינורות על חשבון התקציב של השנה הבאה. זה לא לגטרי חוקי, אבל עשינו זאת. עכשיו התחילו לתכנן הגדלת השטח בחצי מיליון דונם במשך שלוש שנים, זה רק בשביל הסעיפים שהם בעיקר לצרכי מכספורט או להקטנת האימפורט. חלק ניכר הוא בשביל יצוא.

האם אמצעי התשלום יגדלו כתוצאה מהגדלת השער ואם יש תכנית לגיירות ערך? על פי חוקים כלכליים שהורים שונים הגדלת אימפורט זו אינפלציה. אנחנו צריכים לחפש דרכים איך לספוג כסף ולא להקטין בגלל זה את סחיר התפוזים.

יש כמה תכניות להוציא נייר ערך. אנשים ברטמו, יש טובים טובים ואפטריות טובות.

לחבר הכנסת אריאב: מה אנחנו עושים לתעשייה. ביקשתי מאיט אחד שיעשה רשימה מה נתנו תוך שנה וחצי לתעשייה, עידוד לענייני ייצור. זה לא אוטר פרטיה, 1.80, 2.20 או 2.50. אבל אנחנו עושים הרבה בשביל היצור בדרכים שאנחנו חושבים אותן לנכונות וקונסטרוקטיביות. לפרדסנות, לכטל, נתנו בשנתיים האחרונות 1.80 במקום 1.30 ואחר כך 1.50. בהזדמנות זו אני רוצה להגיד שענף הפרדסנות הכנים תוך 18 חודש 145 מיליון לירות. הם קיבלו זאת על-ידי הפרי עצמו, על-ידי כך שנתנו את השער הטלא, על-ידי תעשיית מיצים שאיפטרנו להם לעשות זאת על-ידי הלוואות. גם באכספורט של התעשייה נתנו 12 הנחות טובות. אנחנו אוטרים תמיד שאין ללכת בדרך אחת. יש עוד שני צינורות שדרכם צריך להקל על הייצור על-ידי יעול, על-ידי הקטנת ה-overhead.

א. הרצפולד:

רציתי לבקש תשובה על שאלה מאד דחופה. עשיתי ביקור יחד עם עוד חברים מהמרכז החקלאי ברצועת עזה. בין היתר עברתי בנחל עוז. נדהמתי לטמוע סגובי המטק שעוד לפני שלוש שנים אישרו להם פיצויים בעד יבולים שבגנבו. איטור זה ניתן על-ידי המסטרה, על-ידי הצבא, ועד היום לא קיבלו זאת. הייתי גם במפלסים, וטם אותו הדבר. בנחל עוז הסכום מגיע ל-20 מלף לירות. אני מבקש לבדוק את העניין ולהחיש אותו. דבר כזה עוד לא בשפע, שאנשים יחכו שלוש שנים.

מר פ. ספיר:

אסרתי פעם להרצפולד שמה שנפתלי יפסוק אני באופן אוטומטי אקיים. ועד עכשיו, כל מה שהובטח על-ידו - קויים. אשתדל לפעול גם בעניין זה.

י. בדר:

בירחון הסטטיסטי האחרון מצאתי מספרים על מאזן התשלומים לסנת 1952/53. הייתי מבקש שתעשו פעם דו"ח כולל על כל התקציבים והמאזנים.

היו"ר י. גורני:

אני רוצה להסב את תשומת לבכם לכך ששני דברים נמצאים עוד בתיק ונדון בהם סחר. נסיים סחר את הדיון בטס בוליים. הדבר השני הוא חוק לעידוד הסקעות הון, ומחר אנחנו ניגשים לקריאה שניה.

הישיבה נבעלה בסעה 1315.